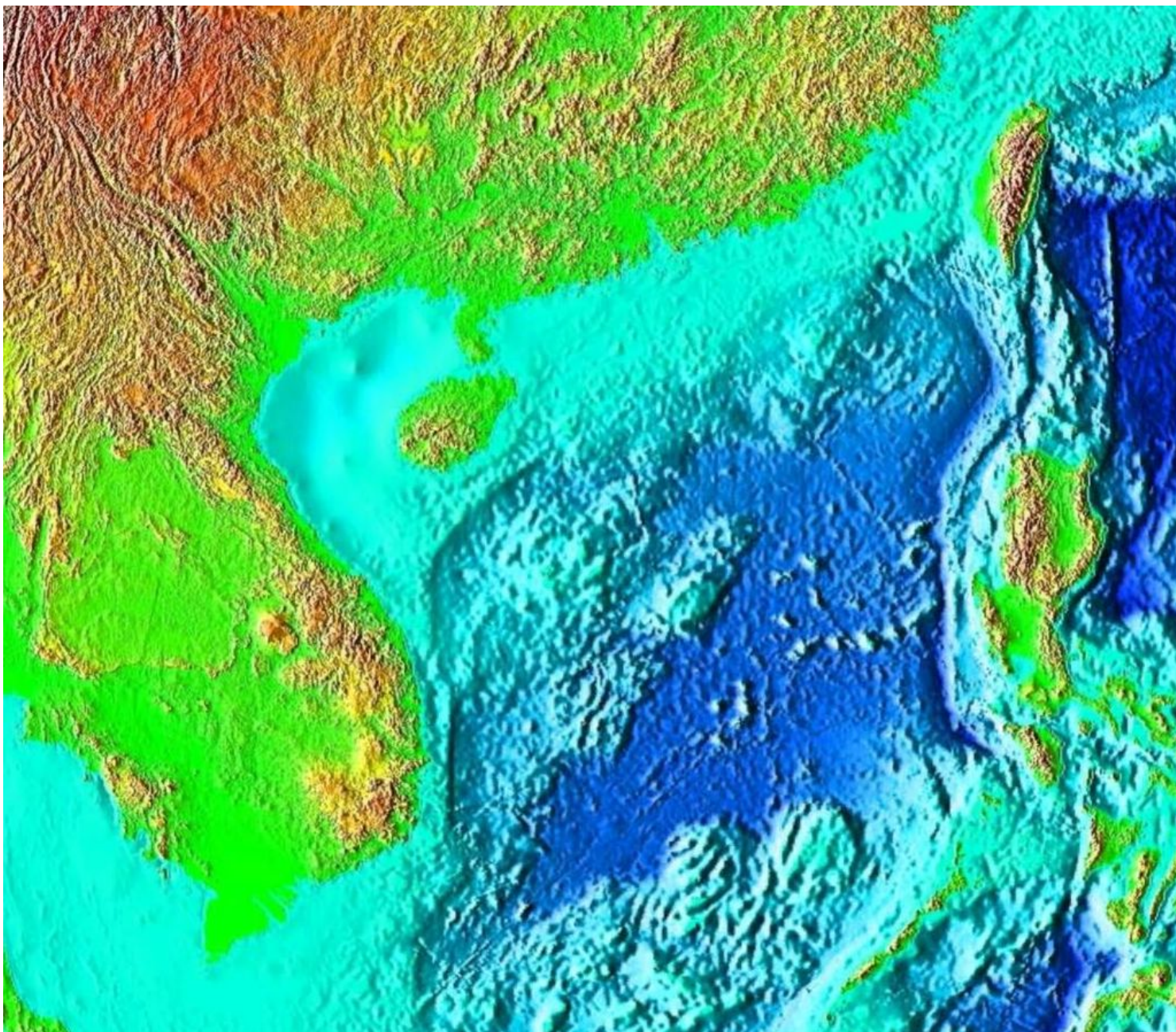

Tại sao Trung Quốc lại tập trung vào Biển Đông đến như vậy và tại sao lại vào thời điểm này? Nghiên cứu cho thấy, một phần Trung Quốc được thúc đẩy bởi nhận thức về cơ hội, một phần vì nhận thức về sự suy yếu của Mỹ và một phần bởi nhu cầu lên tiếng về những tuyên bố pháp lý của nhà nước.

Tóm tắt:

Cuộc xung đột đang diễn ra chậm rãi trên Biển Đông từng được coi là không đáng quan tâm

. Trung Quốc yêu sách toàn bộ chủ quyền trên Biển Đông theo đường chín đôn, giá trị pháp lý của yêu sách trên bộ chủ

quyền tài phán

quốc tế phức tạp. Tuy nhiên, Trung Quốc đã thay đổi thực tế kiểm soát trên B

iển Đông qua việc xây dựng đảo nhân tạo kiên cố trên quần đảo Trường Sa và những nơi khác. Mục đích tránh đấu tranh với các hành vi của Trung Quốc (đổi

thời chính quyền

Obama) hoặc phản ứng một cách thiển cận (đổi thời của chính quyền Trump). Bài nghiên cứu này đánh giá tác động hành vi của Trung Quốc đối với các bên liên quan, lợi ích của Mỹ, và hệ thống tự do.

Từ khóa: Trung Quốc; chính sách đối ngoại; Biển Đông; trật tự tự do; Mỹ; tuyên bố trên biển; sự trỗi dậy của Trung Quốc; PLA; PLAN.

Giới thiệu

Bài báo này đánh giá chính sách Biển Đông của Trung Quốc và tác động có tính hệ thống của chính sách đó đối với tình hình Biển Đông. Ngày càng có nhiều nghiên cứu được công bố về hành vi quy tắc đoán của Trung Quốc và những lựa chọn liên quan cho chiến lược của Mỹ. [1] Các nhà phân tích có bản định ý rằng Trung Quốc đang tiến hành các hành vi mang tính khiêu khích, những có đánh giá khác nhau về động cơ của Trung Quốc và vì thế khác nhau trong khuyến nghị về cách thực hiện ứng xử phía Mỹ và các đối tác. [2]

Bài báo này cho rằng cho dù động cơ của Trung Quốc là gì đi chăng nữa (những động cơ đó có thể linh hoạt, thay đổi theo thời gian để bắt khi các cơ hội xuất hiện), tác động của

hành vi này đều là phá vỡ nguyên tắc.

[\[3\]](#)

Trong trường hợp này, ý đồ ít quan trọng hơn là hậu quả. Ngay cả nếu Trung Quốc không muốn lật lọng trật tự thế giới tự do, kết quả của việc áp đặt ý chí của Trung Quốc lên Biển Đông sẽ phá hoại và cuối cùng thay thế một cách dễ dàng trật tự thế giới hiện tại.

Bài báo này đưa ra những gì định hình như thế. Đầu tiên, bài báo giải thích rằng, cách tiếp cận tự do đối với những mối quan hệ giữa cá nhân với nhau và hay các mối quan hệ quốc tế đều tốt hơn hơn so với cách tiếp cận phi tự do. Thứ hai, bài báo cho rằng, trường tồn pháp luật là những nền tảng tự do dễ dàng nhất [\[4\]](#). Thứ ba, bài báo cho rằng, trật tự thế giới tự do (LIO) là thế hiện xác đáng nhất về trật tự thế giới và những giá trị tự do khác cho đến thời điểm hiện tại. Cuối cùng, bài báo cho rằng một trật tự thế giới do Trung Quốc dẫn dắt sẽ ít tự do hơn trật tự thế giới hiện tại.

Cấu trúc của bài báo như sau. Đầu tiên, bài báo xem xét bối cảnh trong đó Trung Quốc triển khai và mối quan hệ của Trung Quốc với M. Sau đó, bài báo sẽ cung cấp thông tin dễ dàng về những yêu sách lãnh thổ và yêu sách biển của Trung Quốc và tóm tắt lại các hoạt động trong khu vực của Trung Quốc. Sau đó, bài báo sẽ nghiên cứu kỹ hơn lý do tại sao Trung Quốc lại tập trung vào Biển Đông đến như vậy và tại sao lại vào thời điểm này? Bài báo đi đến kết luận rằng Trung Quốc được thúc đẩy một phần bởi nhận thức về cạnh tranh, một phần vì nhận thức về sự suy yếu của M và một phần bởi nhu cầu lên tiếng về những tuyên bố pháp lý của nhà nước. Tiếp đó, bài báo nghiên cứu các chiến lược của Trung Quốc. Để giành kiểm soát trên Biển Đông, đầu tiên, Trung Quốc cần phải cô lập khu vực. Trong nỗ lực cô lập khu vực, Trung Quốc sẽ dùng chiến lược hai hướng “cây gậy và củ cà rốt”, vừa lôi kéo các nước láng giềng khi thuận tiện trong khi đe dọa các nước chống đối mình. Tiếp đó, bài báo tiến hành nghiên cứu hậu quả từ những hành vi của Trung Quốc trên Biển Đông, cả về khu vực và cuối cùng là về trật tự thế giới tự do. Hành vi này đòi hỏi thành tựu quân sự. Việc phát triển năng lực quân sự của Trung Quốc, là một vấn đề rõ ràng do chính phủ đưa vào chiến lược dân tộc để huy động sự ủng hộ của công chúng và tạo ra tính chính đáng. Bài báo sau đó sẽ nghiên cứu về một số lý do giải thích thay thế cho hành vi của Trung Quốc. Cuối cùng, bài báo khép lại bằng việc nghiên cứu tác động của hành vi của Trung Quốc, dù hành vi đó có chủ ý hay không.

Mục tiêu của Trung Quốc và những hậu quả

Mục tiêu của Trung Quốc phản ánh lập trường của nước này với tư cách là một siêu cường mới nổi. [5] Trung Quốc có nền kinh tế lớn nhất thế giới tính theo sản phẩm quốc nội (GDP) dựa trên sức mua tương đương. Ngay cả khi đã phát triển hoàn thiện, nền kinh tế Trung Quốc tiếp tục tăng trưởng nhanh hơn nhiều so với nền kinh tế Mỹ (6.9% năm 2017). Vì vậy, quyền lực của Bắc Kinh trong tương quan với Mỹ sẽ tăng trong những năm tới đây, dù không nhanh như các nhà phân tích đã chỉ ra.

[6]

Trong quá khứ, khi các nước đang trải dậy như Mỹ quyên lực của mình đang đuối kếp quốc gia bá quyền, các nước này cuối cùng sẽ thách thức bá quyền. Mặc dù đôi khi diễn ra trong hòa bình, thông thường các chuyển giao đều có tính chất bạo lực, khi các nước bá quyền đang nhích phần đi, hay sẽ mất tin tưởng gia tăng, phát sinh thù địch.

[7]

Trong khi vẫn có thể có khả năng chuyển giao hòa bình hoặc cùng tồn tại giữa Trung Quốc và Mỹ, hành vi của Trung Quốc không khi nào ngừng ta lo ngại. Cuộc tranh cãi được định hình theo nhiều cách. Đa số các học giả sẽ gờng xác định xem có phải Trung Quốc lo ngại về an ninh và do đó có thể điểu chỉnh hay Trung Quốc đi theo chủ nghĩa xét lại và do đó không phù hợp với trật tự thế giới hiện tại.

[8]

Cho dù ý định của Trung Quốc là gì đi chăng nữa thì tác động của việc thi ch quyền của Trung Quốc trên gòn toàn bộ Biển Đông và cả bên là xét lại, đe dọa độn luật pháp quốc tế và an ninh khu vực mà lâu nay vẫn do Mỹ duy trì kể từ sau Chiến tranh Thế giới hai.

Mặc dù Trung Quốc tuyên bố Trung Quốc không tìm kiếm bá quyền toàn cầu, Trung Quốc vẫn muốn mình là “số một”. [9] Đây là chính sách công khai với Trung Quốc, chính sách có “tự tăng dân tộc và việc trở thành một cường quốc đi đẩu trước năm 2049 (kể niệm 100 năm ngày thành lập của Đảng Cộng sản Trung Quốc)”

[10]

. Mục tiêu hiện trong các ưu tiên của Tập Cận Bình, bao gồm Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI), Chiến lược “Sản xuất tại Trung Quốc” (Made in China 2025) và Giấc mộng Trung Hoa. Vì vậy, Tập Cận Bình sẽ tiếp tục khuyến khích Đảng Tiều Bình “giấu mình chờ thời” (hide one’s capabilities and bide one’s time). Tập độn ra một ví dụ về quan điếm chung rằng thời khắc của Trung Quốc đã độn và đăt niềm tin vào “chủ nghĩa biệt lập Trung Quốc”. Chính sách đối ngoại của Trung Quốc phản ánh quan điếm này.

[11]

Trước việc xóa bỏ hiện chế về nhích kể với Tập Cận Bình, một nhà tư tưởng xuất chúng Trung Quốc đã thông thộn cho rằng:

“Trong khu vực châu Á-Thái Bình Dương, vai trò thông trị của Mỹ trong khía cạnh chính trị và quân sự sẽ được điểu chỉnh lại” theo Cui Liru, nguyên chủ tịch Việt

Quan hệ quốc tế đang đổi Trung Quốc, một học giả của cơ quan tin tức Bưu công an Trung Quốc và là đối diện cho dòng tin duy chính thức. “Điều đó không có nghĩa là Mỹ phải hi sinh lợi ích của mình. Tuy nhiên nếu Mỹ có không không vai trò đến đất của mình, đó mới là vấn đề.” [12]

Tuy nhiên, trên thực tế, Trung Quốc đã ngày càng thiêu kiên nhẫn và hung hăng, thúc giục các nước láng giềng “bớt vớt trí của mình”. [13] Lợi ích cốt lõi truyền thống của Trung Quốc bao gồm Đài Loan và Tây Tạng. Tuy nhiên, hiện tại Trung Quốc lại coi Biển Đông là lợi ích cốt lõi của mình. Bản thân mình, Mỹ lại cho rằng Biển Đông không “chỉ quan trọng với những quốc gia ven bờ mà còn thiết với tất cả các quốc gia có lợi ích kinh tế và an ninh ở châu Á”.

[14]

Với Trung Quốc, lợi ích cốt lõi đang như thế đang với những gì Mỹ coi là “lợi ích an ninh quốc gia trọng yếu”, với ngụ ý rằng, cả hai nước sẵn sàng tham chiến vì những lợi ích này.

Trung Quốc tuyên bố rằng nước này chỉ nên lực để hiện đại hóa quân sự, không phải bá quyền. [15] Tuy nhiên, những hành vi thực tế đi kèm hiện tại có thể được coi là nỗ lực thúc đẩy hiện đại hóa và tăng cường kinh tế những không lo ngại về tìm kiếm bá quyền. Trung Quốc có nhiều mặt bất hòa với trật tự thế giới hiện tại và điều đó được thể hiện qua hành vi của Trung Quốc trên Biển Đông cũng như qua sự khác biệt của bản giá những quy chuẩn thế do với chính phủ được đoán của nước này. Trung Quốc tin chỉ một loạt những quy chuẩn quốc tế, bao gồm thế do trên biển. Trung Quốc thường xuyên quy rỗi các chế độ dân sự và quân sự của các nước khác trên Biển Đông. Trung Quốc thực hiện các động thái cho vay thốn tính với mục đích chiếm đoạt những tài sản chiến lược hiện là chế độ thu nhập giúp các nước như.

[16]

Tuy nhiên, một số ý kiến cho rằng các bất ổn trong nước nên Trung Quốc trở thành thách thức với bá quyền của Mỹ. Bắc Kinh đòi một vài hàng loạt những thách thức về xã hội, dân sự và kinh tế. Trong quá khứ, những khó khăn đối nội thường khiến các nước hành xử hung hăng trên trường quốc tế. Trên thực tế, những thách thức này thường thúc đẩy các hành vi gây hấn đối với bên ngoài, như có thể thấy trong trường hợp của Iran trong những năm gần đây và trong trường hợp của các nước sau khi suy thoái. Một số người nhìn nhận nỗ lực nhằm “dàn xếp hòa bình với những tranh chấp biên giới với hầu hết các nước láng giềng thập kỷ qua” thể hiện khuyến khích hòa bình của Trung Quốc [17]. Tuy nhiên, điều này không áp dụng được với Iran, không áp dụng được với các tranh chấp quan trọng trên biển, và không đúng với thực tế trong thời gian gần đây. Những người cho rằng Trung Quốc sẽ không hành xử một cách hung hăng như mình “Sách trắng năm 2010 nhận

mạnh mẽ quân phòng vệ và phát triển cho sự phát triển của đất nước và các chiến lược an ninh” và kêu gọi Quân đội giải phóng nhân dân chuấn bị cho các chiến dịch quân sự hiện là chiến tranh”.

[\[18\]](#)

Tuy nhiên, “trộm nghe không bằng mắt thấy”. Trong khi Sách trắng Quốc phòng Trung Quốc hạ thấp việc sử dụng sức mạnh, hành vi của Trung Quốc lại không thể hiện như vậy. Lực lượng quân sự của Trung Quốc không minh bạch và Trung Quốc liên tục đầu tư mạnh mẽ cho quân sự hiện hai mươi năm qua. Trung Quốc sử dụng các lực lượng thực thi luật và/hoặc dân sự (như hải đội tàu cá của Trung Quốc trên Biển Đông) như một công cụ chính sách nhà nước qua đó để đưa các tình huống và cấu trúc của hệ thống dựa trên luật lệ. Sách trắng Quốc phòng năm 2015 của Trung Quốc về chiến lược quân sự đã có sự thay đổi so với sách trắng năm 2010, coi Trung Quốc như là một cường quốc biển (lần đầu tiên kể từ thời của đô đốc Trịnh Hòa vào đầu những năm 1400) và thúc đẩy các chiến dịch sâu rộng trên Thái Bình Dương. Các cuộc triển khai như vậy đòi hỏi Trung Quốc phải bình định Biển Đông.

[\[19\]](#)

Những yêu sách lãnh thổ và yêu sách biển

Trung Quốc có lý do chính đáng để kiểm soát Biển Đông. Biển Đông là địa bàn trung chuyển quan trọng với tàu thuyền đến và xuất phát từ Trung Quốc, và hiện 85% tổng thương mại quốc tế của Trung Quốc được vận chuyển bằng đường biển. [\[20\]](#) 30% thương mại thế giới đi qua Biển Đông. Biển Đông cũng là nguồn cung cấp thực phẩm và nguồn cung cấp khí đốt đầy tiềm năng. Trong khi còn có những tranh cãi về trữ lượng khí đốt ở khu vực này, Trung Quốc đang mạnh mẽ dò và tìm cách ngấm chìm các nước khác khai thác

[\[21\]](#)

. Hiện tại, các căn cứ tàu ngầm mang tên Lừa đảo (SSBN) của Trung Quốc nằm ở Vịnh Yalong phía nam đảo Hải Nam và phía Bắc của Biển Đông. Việc kiểm soát quân sự trên Biển Đông và giúp Trung Quốc ngăn chặn các hoạt động do thám trên biển, và tạo ra các điểm dựa trên thương mại cho các nước khu vực và Mỹ, và tạo ra tiền lệ cho việc vi phạm Công ước của Liên Hợp Quốc về Luật biển (UNCLOS) và các quy tắc và tập quán hàng hải.

[\[22\]](#)

Điều đó mang rủi ro an ninh cho Trung Quốc những căng thẳng thời làm giảm vùng đệm an ninh của các nước láng giềng. Hành vi đó vi phạm chuỗi đảo thực tế để đưa đến vị trí chiến lược của Mỹ ở Tây Thái Bình Dương. Cùng với việc kiểm soát trên Biển Đông cũng có thể của Trung Quốc với các nhà máy bá quyền khu vực.

Những động thái của Trung Quốc trên Biển Đông có tính khiêu khích, xét nội và không phù hợp với chu kỳ hòa bình quốc tế tự do. Trên thực tế, vào ngày 12 tháng 7 năm 2016, Tòa trọng tài ở La Hay đã phán quyết rằng tuyên bố chủ quyền của Trung Quốc trên Biển Đông là không có cơ sở pháp lý. Tuy nhiên, Trung Quốc đã bỏ qua UNCLOS và tiếp tục thực thi yêu sách sai lầm chín đảo bao trùm hơn 80% bề mặt Biển Đông. Trung Quốc tiếp tục theo đuổi với các bên yêu sách khác (gồm Ma-lai-si-a, Bru-nây, Việt Nam, Phi-líp-pin, Đài Loan) và vận động Biển Đông trên các diễn đàn quốc tế và đa phương. Trung Quốc áp dụng chính sách đánh bắt cá mùa hè hàng năm kể từ năm 1999. Sau đó, vào “tháng 11 năm 2013, tỉnh Hải Nam thông báo quy định ngừng khai thác mỏ yêu cầu những tàu cá không thuộc Trung Quốc phải có xin giấy phép khi triển khai đánh bắt trên những vùng biển mà Trung Quốc yêu sách. [23] Lực lượng quân sự và bán quân sự đã thi hành các chính sách này. Có những dấu hiệu cho thấy rằng Trung Quốc sẽ nỗ lực thiết lập vùng nhận định phòng không (ADIZ) trên Biển Đông. Bắc Kinh đã ra sức mở rộng các đảo, rặng san hô và những thực thể khác trên Biển Đông kể từ những năm 1970 khi Trung Quốc chiếm nhóm đảo Trùng Khuyết (Crescent) ở quần đảo Hoàng Sa từ Việt Nam. Trung Quốc cũng dính líu đến nhiều cuộc đụng độ với các bên yêu sách khác ở vùng biển.

Phi-líp-pin là nước luôn chịu áp lực từ phía Trung Quốc kể từ năm 2010. Năm 2011, Trung Quốc bắt đầu can thiệp vào “những tàu thám dò tiến hành thu thập dữ liệu ở những vùng nước mà Việt Nam và Phi-líp-pin tuyên bố. [24] Trung Quốc đã hành xử một cách hung hăng ở Bãi cỏ Rong (Reed Bank), khu vực mà theo những khảo sát địa chấn năm 2011 có trữ lượng khoáng 3.5 nghìn tỷ mét khối khí gas (3.4 trillion cubic feet of natural gas) [25]

. Trung Quốc cũng chiếm bãi cỏ Scarborough (140 dặm phía tây của Luzon) năm 2012. Điều này dẫn đến một cuộc đối đầu kéo dài khoảng 5 tháng. Trước sự thúc giục của Mỹ, nước cho rằng đã đặt được một thỏa thuận với giới toà, Phi-líp-pin đã rút lực lượng của mình ra khỏi vùng biển để xoa dịu căng thẳng. Trung Quốc đã chiếm đóng bãi cỏ và duy trì “các tàu thủy trong khu vực, coi bãi cỏ là lãnh thổ của mình”.

[26]

Bài học rút ra đáng nhẽ đã rõ ràng với Trung Quốc: sẽ đe dọa và vận động đã phát huy tác dụng. Trung Quốc thường xuyên tấn công các tàu cá bằng cách bắn vào rặng và thủy quân và giết hại thủy quân, bắt tay họ. Trung Quốc đã phong tỏa không cho Phi-líp-pin tiếp cận tàu BRP Sierre Madre do Phi-líp-pin chủ động làm mục cấn trên bãi cỏ Mây năm 1999 sau khi Trung Quốc chiếm đá Vành Khăn năm 1994.

[27]

Trung Quốc đã đe dọa kéo tàu ra khỏi rặng san hô.

Gần đây Trung Quốc cũng đã hoàn thành việc xây dựng bẫy hòn đảo nhân tạo ở Trùng Sa. [28] Trên đá Chết Thập, Trung Quốc đã xây dựng một đường băng dài

khoảng hơn 3000 mét và mặt công biển có khả năng tiếp nhận ‘những tàu chiến công lớn’.

[29] Ngoài ra, Trung Quốc cũng đã hoàn thành những đường băng đường t trên hai hòn đảo nhân tạo khác. Ít nhất ba trong số bảy dự án đảo nhân tạo khác nằm trong Vùng đặc quyền kinh tế của Phi-líp-pin (EEZ)

[30]

. Mục đích phá hoại sinh thái và những hoạt động này là chắc chắn có liên quan trên Biển Đông và là một số vi phạm luật pháp quốc tế của Quân đội giải phóng nhân dân Trung Quốc (PLA) do Tòa trọng tài phân định hải tháng 7/2016.

Cùng là hành vi hung hăng, cách hành xử của Trung Quốc với Phi-líp-pin không thể so sánh với những va chạm với Việt Nam trên Biển Đông. Cả Trung Quốc và Việt Nam đều tuyên bố chủ quyền trên quần đảo Hoàng Sa. Trung Quốc cũng đã chiếm giữ những hòn đảo quan trọng ở Hoàng Sa năm 1974 bằng bạo lực trong những ngày cuối trong chiến tranh giữa Việt Nam và Mỹ. Ông Phú Lâm đã được báo chí rêu ruyền thêm. Trung Quốc cũng tuyên bố yêu sách các vùng phía Nam của quần đảo Hoàng Sa.

Vào mùa xuân năm 2014, dàn khoan dầu của Trung Quốc Hải Dương 981 được huy động vào Vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam. Các cuộc biểu tình bạo lực đã nổ ra ở Việt Nam và hơn 3000 công dân Trung Quốc đã phải sơ tán. Trung Quốc đã đáp trả điều này bằng việc tấn công “hơn 200 trang website của Việt Nam”. [31] Trung Quốc đã rút dàn khoan HD 981 ngay sau đó. Mục đích dù có những tranh cãi xung quanh việc tấn công Trung Quốc cho dàn khoan lùi rút lui, kết luận đơn giản nhất chính là Trung Quốc đã xuống nước vì những phần quy định luật của Việt Nam: Việt Nam đe dọa xích lại gần hơn với Mỹ và có thể chính thức kiện Trung Quốc ra tòa án quốc tế.

[32]

Những yêu cầu này không nên được bỏ qua và có thể ảnh hưởng những hành động của Trung Quốc ở trong tương lai. Dĩ nhiên, đây là liên đầu tiên chiến thuật cắt lát salami (salami slicing) của Trung Quốc thất bại.

[33]

Năm 2016, dàn khoan này lại quay trở lại, những liên này ở phía bên kia của đường trung tuyến khu vực tranh chấp.

Ma-lai-si-a cũng đã đòi một vài “sự quyết đoán” của Trung Quốc. Trung Quốc đã yêu sách Bãi ngầm James, cách khoảng 50 hải lý từ bờ biển Ma-lai-si-a tuy nhiên lại hơn 930 hải lý tính từ đất liền Trung Quốc. [34] Trung Quốc cũng đã đe dọa khai thác dầu và khí của Ma-lai-si-a trên Biển Đông. Có lẽ để phó vài mối đe dọa đó, vào tháng 4 năm 2010, Mỹ đã chính thức nâng cấp quan hệ với Ma-lai-si-a lên thành đối tác chiến lược.

[35]

Đây là những ví dụ về việc Trung Quốc can thiệp vào từng nước riêng rẽ. Trung Quốc ưu tiên phương pháp này hơn bởi vì điểu này sẽ làm cho sự phân đôi của từng nước láng giềng riêng lẻ trở nên khó khăn hơn. Tuy nhiên, Trung Quốc cũng đã hành xử theo cách can thiệp vào nội bộ của tất cả các nước và thậm chí chia rẽ cả khu vực.

Ngoài việc cấm đánh bắt cá, Trung Quốc còn tuyên bố chủ quyền trên gần như toàn bộ Biển Đông qua thành phố Tam Sa trên quần đảo Phú Lâm, đông nam đảo Hainan. Trung Quốc đã cố gắng để tạo ra một khối các nước và những thế lực ít phụ thuộc và hội nhập vào trật tự thế giới tự do. Điều này bao gồm nỗ lực để tránh phụ thuộc vào đồng đô la, đầu tư vào những nguồn năng lượng bên ngoài tầm ảnh hưởng của phương Tây, và tạo ra Ngân hàng Châu Á mới (AIIB) với tư cách như là một ngân hàng phát triển quốc tế do Trung Quốc kiểm soát tương tự như Ngân hàng Thế giới và Ngân hàng phát triển châu Á. Thú vị là ngay cả những nước có lợi ích đối lập với Trung Quốc như các nước Tây Âu, Ấn Độ, Ma-lai-si-a, Thái Lan, Việt Nam và Phi-líp-pin cũng đã gia nhập ngân hàng AIIB [36]. Một sự sáng kiến này có thể thế hiện một sự tiến hóa của hệ thống quốc tế không đe dọa đến hệ thống mà thế hiện quy định lực ngày càng tăng của Trung Quốc ở trong hệ thống này và khao khát xây dựng một hệ thống phân ánh rõ hơn lợi ích của mình. Hệ thống tự do cung cấp những cơ hội thúc đẩy các thay đổi về pháp lý. Ví dụ, mặc dù làm mất lòng Mỹ, hệ thống này có thể kết hợp một mạng lưới tiến bộ toàn cầu hoặc thế lực cho vay quốc tế đóng vai trò thay thế cho Ngân hàng Thế giới do phương Tây thống trị và Quỹ tiền tệ Quốc tế IMF (mặc dù thiếu một số những điều kiện cho vay có thể làm suy yếu những chu kỳ mất mát tự do). Đây là con đường của một công quốc nguyên trạng theo đuổi. Tuy nhiên, những hành

động khác như tuyên bố quyền phòng thiệt lập AIDZ, quyền phòng cấm các hoạt động thương mại như đánh bắt cá trên Biển Đông, và tuyên bố chủ quyền hơn 80% trên Biển Đông thế hiện một thách thức đối với hệ thống toàn cầu dựa trên luật lệ, và đây là con đường của một nước theo chủ nghĩa xét lại.

Tại sao lại là Biển Đông và tại sao lại lúc này?

Xuất phát từ sự trở lại đầy đáng ngại như một yếu tố của Trung Quốc, rất đáng để tìm hiểu lý do tại sao Trung Quốc lại rất muốn kiểm soát Biển Đông và tại sao lại ở thời điểm này. [37] Hành vi của Trung Quốc đã làm Mỹ nổi giận, ngay cả trước khi cuộc bầu cử của Donald Trump. Mỹ đã tiếp hợp các quốc gia ở Tây Thái Bình Dương chống lại Trung Quốc. Phần lớn khu vực này thế hiện quy tắc cân bằng truyền thống của chủ nghĩa hiện thực và Trung Quốc với sự chi phối của tư duy chủ nghĩa

hiện thực đối với chính sách đối ngoại mình là ra có thể đoán được phần ứng như vậy. [\[38\]](#) Vậy thì tại sao trong thời gian gần đây, Trung Quốc lại trở nên hiệu quả hơn như vậy? Việc xác định các động cơ để lên phương án đối phó có hiệu quả là rất quan trọng. Có những lý do quân sự, nhận thức và kinh tế khiến Trung Quốc đã quyết định thực thi các yêu sách mình trên Biển Đông, ngay cả khi Trung Quốc có thể sẽ phải tốn kém để làm điều đó trong thời điểm 20 đến 30 năm nữa. [\[39\]](#)

Với một quân sự, Trung Quốc đang sở hữu một chiến lược chiến tranh tiếp cận/chống xâm nhập (A2/DA) đáp ứng để cả về chiến lược lẫn công nghệ không cho các lực lượng Mỹ xuất hiện gần bờ biển của mình. [\[40\]](#) Hơn thế nữa, Trung Quốc đang tăng cường khả năng triển khai lực lượng trong khu vực. Những yếu tố này cũng lại có thể tạo ra một niềm tin trong nội bộ Trung Quốc (hoặc ít nhất trong một số quan chức nhất định) rằng Trung Quốc đã có thể hiện thực hoá các yêu sách của mình ngay từ bây giờ. PLA cũng có thể cảm thấy cần thiết để chứng minh tính hiệu quả của nỗ lực hiện đại hóa diễn ra hàng thập kỷ vừa qua. Ngoài ra, nếu không có sự kiểm soát trên toàn bộ Biển Đông, Trung Quốc sẽ bị tổn thương hơn bởi một chiến lược phong tỏa trên biển và quân sự cũng như kinh tế.

[\[41\]](#)

Việc kiểm soát Biển Đông của Trung Quốc giúp đẩy Mỹ ra khỏi bờ biển Trung Quốc khiến những chiến lược chiến tranh A2/D2 như Chiến lược kết hợp Không-Hải Chiến trở nên thách thức hơn đối với Mỹ.

[\[42\]](#)

Trung Quốc sẽ dùng triển khai lực lượng hơn, đặc biệt ở vùng Đông Nam Á, để bảo vệ SSBNs qua chiến lược thành luỹ.

[\[43\]](#)

Hơn thế, Tập Cận Bình đã đặt cược tính chính đáng của mình trong việc đưa Trung Quốc trở thành một cường quốc thế giới. Khi tỷ lệ tăng trưởng hàng năm của Trung Quốc giảm xuống dưới 7%, và được thúc đẩy bởi chi phí nhân dân tộc của Công Cộng Sản, Tập Cận Bình cần một chính sách đối ngoại thành công.

[\[44\]](#)

Biển Đông là khu vực có vị trí địa lý thuận lợi nhất để thách thức Mỹ do sự gần gũi với Trung Quốc và khả năng A2/D2 của Trung Quốc có thể được tận dụng tối đa nhất trong khu vực. Tất cả những điều này nằm trong nhận thức của Trung Quốc rằng Cuộc khủng hoảng kinh tế năm 2008 và cả bên đã làm suy yếu Mỹ và vì thế đó là cơ hội lớn để chuyển giao quyền lực. Cho nên việc kiểm soát Biển Đông có thể được coi như bước đầu trong tham vọng bá quyền khu vực.

Kinh tế cũng là lợi ích thúc đẩy các hoạt động của Trung Quốc trên Biển Đông. Biển Đông là khu vực giàu tài nguyên thiên nhiên.

thì đáp trả một cách thiêu hiệu quả. Trên tất cả, đó là sự yếu đuối và tê liệt của nhân chính trị Mỹ, những điều đó chắc chắn chính là sự lý giải cho tham vọng của Trung Quốc. Việc kiểm soát trên Biển Đông cũng đặt được một mục tiêu chiến lược lớn hơn: sự lo ngại về những trung tâm quyền lực cạnh tranh và tất yếu dẫn sự ra đời của bá quyền khu vực.

Theo đó, Trung Quốc có động cơ để chiếm giữ và kiểm soát Biển Đông và thực hiện tối đa lợi ích của mình. Một nghiên cứu sâu hơn về chiến lược của Trung Quốc thời kỳ sau phần đời trên diện rộng đời với hệ thống quốc tế và những quy tắc của hệ thống đó. Việc làm đầu tiên Trung Quốc là phải cô lập khu vực khi những bên cạnh tranh khác.

Phần 2: [Nhân diện chiến lược của Trung Quốc ở Biển Đông](#) .

Michael Tkacik, Khoa Khoa học Chính trị, Đại học Stephan F. Austin State, Nacogdoches, TX, Mỹ. Bài viết được đăng trên [Defense and Security Analysis](#), Taylor & Francis (Routledge).

Dịch giả: Nguyễn Phương Hoài, Trợ lý Nghiên cứu, Viện Biển Đông

Hiệu đính: Đỗ Thanh Hải

---

[1] For a few examples, see, Andrew Krepinevich, 'How to Deter China', Foreign Affairs 94, no. 2 (March 2015): 78–86; Michael Swaine, 'The Real Challenge in the

Pacific', *Foreign Affairs*, 94, no. 3 (May/June 2015): 145–53; Aaron Friedberg, 'The Debate Over US China Strategy', *Survival* 57, no. 3 (June/July 2015): 89–110; Harry Harding, 'Has US-China Policy Failed?' *Washington Quarterly* 38, no. 3 (Fall 2015): 95–122; Timothy Heath and Andrew Erickson,

'Is China Pursuing Counter-Intervention?' *Washington Quarterly* 38, no. 3 (Fall 2015): 143–56; Jihyun Kim, 'Territorial Disputes in the South China Sea', *Strategic Studies Quarterly* 9, no. 2 (Summer 2015): 107–41; and Kenneth Ekman, 'Applying Cost Imposition Strategies against China', *Strategic Studies Quarterly* 9, no. 1 (Spring 2014): 26–59.

[2] Gregory Poling, notes that questions remain as to China's intentions. Gregory Poling, 'Why a South China Sea Diplomatic Breakthrough is Unlikely', *Foreign Affairs* (25 January 2018), <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2018-01-25/why-south-china-sea-diplomatic-breakthrough-unlikely> (accessed August 20, 2018).

[3] The debate on whether or to what extent China is revisionist is in full swing. Few see China as status quo, but many argue the extent to which China is revisionist. For a small sampling of this issue, see for example, Gregory Chin and Ramesh Thakur, 'Will China Change the Rules of the Global Order', *Washington Quarterly*, 33, no. 4 (October 2010): 119–38 (mercantilist, seeking revisions to the global economic order only); Leszek Buszyński, 'The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and US-China Strategic Rivalry', *Washington Quarterly*, 35, no. 2 (Spring 2012): 139–56 (revisionist on maritime claims); Tiffany Ma and Michal Wills, 'Raising the Stakes: The Interests of Non-claimant States in the South China Sea Disputes', *Asian Policy* 21 (January 2016): 2–5 (challenger to the regional order); and, Tsai Tung-Chieh, Hung Ming-Te, and Tony Tai-Ting Lui, 'China's Foreign Policy in Southeast Asia: Harmonious World View and its Impact on Good Neighbor Diplomacy', *Journal of Contemporary East Asia*, 10, no. 1 (April/May 2011): 25–42 (status quo but wants US out of Southeast Asia).

[4] See Fareed Zakaria, 'The Rise of Illiberal Democracy', *Foreign Affairs*, 76, no. 6 (Nov/Dec 1997): 22–43.

[5] But cf., for the argument that China is not a global superpower, Stephen G.

Brooks and William C. Wohlforth, 'The Rise and Fall of Great Powers in the Twenty-first Century', *International Security* 40, no. 3 (Winter 2015/16): 7–53.

[6] For an argument that China's strength is exaggerated, see *Ibid.*

[7] On four of 16 peaceful power transitions, see 'Opening Statement by Dr. Graham T. Allison Before the United States Senate Committee on Armed Services at a Hearing Convened to Discuss "China, the US, and the Asian Pacific"', (24 April 2015), http://www.armed-services.senate.gov/imo/media/doc/Allison_04-14-15.pdf (accessed August 20, 2018).

[8] For some examples, see Charles Glaser, 'A U.S.-China Grand Bargain? The Hard Choice between Military Competition and Accommodation', *International Security* 39, no. 4 (Spring 2015): 49–90; Swaine, 'The Real Challenge in the Pacific', 145–53; and Krepinevich, 'How to Deter China', 78–86.

[9] Graham Allison and Robert D. Blackwell, *Lee Kuan Yew: The Grand Master's Insights on China, the United States, and World* (Cambridge, MA: MIT Press, 2012), 2. See also, Hao Jiang Tain, *Along the Roaring River: My Wild Ride from Mao to the Met* (Hoboken, NJ: John Wiley and Sons, 2008), xi: "Maybe not today or tomorrow, but my daughter will live in a China that is number one."

[10] Alexi Arbitov, *Engaging China in Nuclear Arms Control* (Carnegie Moscow Center, 9 October 2014), <http://carnegie.ru/2014/10/09/engaging-china-in-nuclear-arms-control/hrem> (accessed August 20, 2018).

[11] On Xi and his impact on foreign policy, see Feng Zhang, 'China as a Global Force', *Asia & the Pacific Policy Studies*, 3, no. 1 (January 2016): 120–28. See also, Kevin Rudd, *US-China 21: The Future of US-China Relations under Xi Jinping* (Summary Report, Harvard Kennedy School/Belfer Center, April 2015): especially 10–18, <https://www.belfercenter.org/sites/default/files/legacy/files/Summary%20Report%20US-China%2021.pdf> (accessed September 10, 2018).

[12] Jane Perlez, 'As Xi Jinping Extends Power, China Braces for a New Cold War', New York Times, February 27, 2018, <https://www.nytimes.com/2018/02/27/world/asia/xi-jinping-china-new-cold-war.html?hp&action=click&pgtype=Homepage&clickSource=story-heading&module=second-column-region&region=top-news&WT.nav=top-news> (accessed August 20, 2018).

[13] Allison and Blackwell, *The Grand Master's Insights*, 4.

[14] Richard Weitz, 'Nervous Neighbors: China Finds a Sphere of Influence', *World Affairs*, 173, no. 6 (March/April 2011): 10.

[15] Qiang Xin, 'Cooperation Opportunity or Confrontation Catalyst? The Implication of China's Naval Development for China-US Relations', *Journal of Contemporary China*, 21, no. 76 (July 2012), 614.

[16] John Hurley, Scott Morris, and Gailyn Portelance, 'Examining the Debt implications of the Belt and Road Initiative, Center for Global Development', CGD Policy Paper, no. 121 (March 2018), <https://www.cgdev.org/sites/default/files/examining-debt-implications-belt-and-road-initiative-policy-erspective.pdf> (accessed September 11, 2018). As to other expectations "shirked," see Randall L. Schweller and Xiaoyu Pu, 'After Unipolarity: China's Visions of International Order in An Era of US Decline', *International Security* 36, no. 1 (Summer 2011), 41–72.

[17] Xin, 'Cooperation Opportunity', 613 (citation omitted).

[18] Ibid.

[19] See, China Military Strategy, The State Council Information Office of the People Republic of China (May 2015), http://www.china.org.cn/china/2015-05/26/content_35661433.htm (accessed September 11, 2018).

[20] Xin, 'Cooperation Opportunity', 615.

[21] On debate about the amount of usable hydrocarbons, see '4 Reasons China Removed Oil Rig HYSY-981 sooner than Expected', Diplomat, July 22, 2014, <http://thediplomat.com/2014/07/4-reasons-china-removed-oil-rig-hysy-81-sooner-than-planned/> (accessed September 11, 2018).

[22] The US engages in heavy reconnaissance around Hainan because of Chinese nuclear ballistic missile submarines. On military control preventing reconnaissance, see Darshana Baruah, 'Second Thomas Shoal: The New Battleground', Diplomat, April, 30 2014, <http://thediplomat.com/2014/04/second-thomas-shoal-the-new-battleground/> (accessed September 11, 2018).

[23] Ja Ian Chong and Todd Hall, 'The Lessons of 1914 for East Asia Today: Missing the Trees for

the Forest', International Security 39, no. 1, 37 (citation omitted). Fishing bans in the SCS

actually began in 1999.

[24] Carlyle Thayer, 'China's New Wave of Aggressive Assertiveness in the South-China Sea' (paper presented to Conference on Maritime Security in the South China Sea, sponsored by the Center for Strategic and International Studies, Washington, DC, June 20–21, 2011), http://csis.org/files/publication/110629_Thayer_South_China_Sea.pdf

(accessed September 11, 2018).

[25] Peter Chalk, 'Rebuilding while Performing: Military Modernization in the Philippines', Australian Strategic Policy Institute, June 19, 2014, note 39, <http://core.ac.uk/download/pdf/30674387.pdf> (accessed September 11, 2018). "Oilfields services provider Weatherford International in April 2012 projected Reed Bank had potential reserves of 8.8 trillion cubic feet of natural gas and around 220 million barrels of crude oil. A U.S. Energy Information Administration report in 2013 estimated that the South China Sea could contain approximately 11 billion barrels of oil and 190 trillion cubic feet of natural gas." Cris Larano, 'Philex to Send Survey Ship to Disputed Reed Bank', Wall Street Journal, October 29, 2014, <http://www.wsj.com/articles/philex-to-send-survey-ship-to-disputed-reed-bank-1414584594> (accessed September 11, 2018).

[26] Baruah, 'Second Thomas Shoal'.

[27] Carl Thayer, 'Analyzing the US-Philippine Enhanced Defense Cooperation Agreement', Diplomat, May 2, 2014, <http://thediplomat.com/2014/05/analyzing-the-us-philippines-enhanced-defense-cooperation-agreement/> (accessed September 11, 2018).

[28] See Victor Robert Lee, 'South China Sea: Satellite Imagery Shows China's Buildup on Fiery Cross Reef', Diplomat, September 16, 2015, <http://thediplomat.com/2015/09/south-china-sea-satellite-imagery-shows-chinas-buildup-on-fiery-cross-reef/> (accessed September 11, 2018). See also, Asia Maritime Transparency Initiative (Center for Strategic and International Studies), <http://amti.csis.org/category/south-china-sea/> (accessed September 11, 2018). As noted earlier, Scarborough Shoal may soon be the eighth such project.

[29] See 'China Building South China Sea Island Big Enough for Airstrip: Report', Reuters, November 21, 2014, <https://www.reuters.com/article/us-china-southchinasea-airstrip/china-building-south-china-sea-island-big-enough-for-airstrip-report-idUSKCN0J526B20141122> (accessed September 11, 2018). For more on the current status of reclamation on Fiery Cross

Reef, see CSIS's Asia Maritime Transparency Initiative: Fiery Cross Reef, <https://amti.csis.org/fiery-cross-reef/> (accessed September 11, 2018). CSIS indicates the airstrip is 3110 meters and

that a port facility is being constructed as well.

[30] I have spoken with Philippine military officers who assert four of the reclamation projects are inside the Philippine EEZ, but media sources indicate three. See Siddhartha Mahanta, 'The Philippines to the United States: We Want You Back', Foreign Policy, June 1, 2015, <http://foreignpolicy.com/2015/06/01/philippines-china-military-carter/> (accessed September 11, 2018). Often termed "reclamation," this is in fact island creation or building. Nothing is being reclaimed. In terms of degree, as of August 2015, China had built more than 17 times the amount of "land in 20 months than the other claimants combined in the past 40 years." 'China Should Tread Carefully in the South China Sea', Washington Post, August 25, 2015, https://www.washingtonpost.com/opinions/china-should-tread-carefully-in-the-south-china-sea/2015/08/25/f0c2b5b6-4a95-11e5-846d-02792f854297_story.html (accessed September 11, 2018). On the issue of the use of the term "reclamation," see Carlyle Thayer, 'No, China is Not Reclaiming Land in the South China Sea', South China Sea: Facts and Legal Aspects, June 9, 2015, <https://seasresearch.wordpress.com/2015/06/09/no-china-is-not-reclaiming-land-in-the-south-china-sea/> (accessed September 11, 2018).

[31] Thayer, 'China's New Wave', 20.

[32] For two views on why China withdrew, see Carl Thayer, 'Vietnam, China and the Oil Rig Crisis: Who Blinked', Diplomat, August 4, 2014, <http://thediplomat.com/2014/08/vietnam-china-and-the-oil-rig-crisis-who-blinked/> (accessed September 18, 2018). See also, Carl Thayer, '4 Reasons China Removed Oil Rig HYSY-981 sooner than Expected', Diplomat, July 22, 2014, <http://thediplomat.com/2014/07/4-reasons-china-removed-oil-rig-hysy-981-sooner-than-planned/> (accessed September 11, 2018).

[33] Thayer, 'Vietnam, China and the Oil Rig'.

[34] Jane Perlez, 'Malaysia Risks Enraging China by Inviting U.S. Spy Flights', New York Times, September 13, 2014, <http://www.nytimes.com/2014/09/14/world/asia/malaysia-risks-enraging-china-by-inviting-us-spy-flights.html> (accessed September 11, 2018).

[35] Weitz, 'Nervous Neighbors', 14.

[36] Bree Feng, 'Deal Set on China-Led Infrastructure Bank', New York Times, October 24, 2014, <http://www.nytimes.com/2014/10/25/world/asia/china-signs-agreement-with-20-other-nations-to-establish-international-development-bank.html> (accessed September 11, 2018).

[37] For disparate views on the rise of China, see Stephen G. Brooks and William C. Wohlforth, 'The Once and Future Superpower: Why China Won't Overtake the United States', Foreign Affairs 95, no. 3 (May/June 2016), 91–104 and Arvind Subramanian, 'The Inevitable Super-power', Foreign Affairs 90, no. 5 (September/October 2011), 66–78.

[38] On the dominance of realists among China's foreign policy thinkers, see David Shambaugh, 'Coping with a Conflicted China', Washington Quarterly 34, no.1 (Winter 2011), 7–27, especially 12–3, <http://www3.nccu.edu.tw/~lorenzo/Shambaugh.pdf> (accessed September 11, 2018).

[39] Some have argued China faces a looming demographic crisis and its window to change the liberal international order is limited. See Paul Munson, 'The Socio-economics of Geopolitical Change', Survival 53, no. 1 (2011), 77–94. I would argue that as an authoritarian state, China has means to deal with demographic challenges not open to liberal states.

[40] For one short discussion among many, see Andrew Erickson's remarks in

Yanmei Xie and Andrew Erickson, 'What Should the US do in the South China Sea', Foreign Policy (29 May 2015), <http://foreignpolicy.com/2015/05/29/what-should-the-u-s-do-in-the-south-china-sea/> (accessed September 11, 2018). On the importance of sea lanes of communication, see Xin, 'Cooperation Opportunity', 614.

[41] See Terrence K. Kelly, et al., *Employing Land-based Anti-ship Missiles in the Western Pacific*

(Santa Monica, CA: RAND, 2013).

[42] A variety of authors have argued that US interests would be better served by employing its own A2/D2 strategy instead of the escalatory Air-Sea Battle (now called Joint Concept for Access and Maneuver in the Global Commons or JAM-GC). Franz-Stefan Gady, 'The Pentagon Just Dropped the Air Sea Battle Name', *Diplomat*, January 22, 2015, <https://thediplomat.com/2015/01/the-pentagon-just-dropped-the-air-sea-battle-name/> (accessed

September 11, 2018).

[43] On the value of the South China Sea for a bastion strategy, see Wu Riqiang, 'Survivability of China's Sea-based Nuclear Forces', *Science and Global Security* 19, no. 2 (2011), 91–120.

[44] On the pernicious effects of nationalism, see Aaron Friedberg and Gabriel Schoenfeld, 'China, a Wounded Tiger, Could Lash Out', *Los Angeles Times*, September 14, 2015, <http://www.latimes.com/opinion/op-ed/la-oe-0914-schoenfeld-friedberg-china-danger-20150914-story.html> (accessed September 11, 2018). See also, Aaron Friedberg, 'The Sources of Chinese Conduct: Explaining China's Assertiveness', *Washington Quarterly* 37, no. 4 (Winter 2015): 133–50.

[45] Randy Fabi and Chen Aizhu, 'Analysis: China Unveils Oil Offensive in South China Sea Squabble', Reuters, August 1, 2012, <http://www.reuters.com/article/2012/08/01/us-southchinasea-china-idUSBRE8701LM20120801>

(accessed September 11, 2018).